

Читайте також: **Депутати правоохоронного комітету спробують знову знищити реформу САП, яку вимагає від України МВФ**

Після Орбана: Київ і Брюссель на порозі конфлікту

Поразка Віктора Орбана на виборах в Угорщині не тільки дозволила розблокувати бюджетний кредит ЄС для України в розмірі 90 млрд євро, а й відкрила можливість практичної реалізації планів щодо вступу країни до Євросоюзу. Статус кандидата був наданий Києву в прискореному порядку і як жест політичної підтримки ще в червні 2022 року. У червні 2024 року ЄС офіційно оголосив про початок переговорів щодо вступу, однак вето Угорщини блокувало їхнє формальне просування. Парадокс полягає в тому, що нинішній, здавалося б, вкрай позитивний поворот подій може спровокувати найбільший конфлікт у відносинах України з її європейськими союзниками. Угорське вето захищало Брюссель від необхідності обговорювати претензії Києва на прискорене членство, які насправді більшість членів спільноти вважають нереалістичними.

Україна на шляху до ЄС: хронологія

2025, 30 вересня	Україна та Європейська комісія завершують процес скринінгу щодо переговорних розділів
2024, 25 червня	ЄС офіційно відкриває переговори з Україною про вступ
2024, 12 березня	Європейська комісія представляє Раді ЄС проєкт рамок переговорів з Україною про вступ
2023, 14 грудня	Європейська рада ухвалює рішення відкрити переговори з Україною про вступ
2022, 23 червня	Європейська рада визнає європейські перспективи України та надає їй статус кандидата
2022, 28 лютого	Україна подає заявку на членство в ЄС
2016	Угода про поглиблену та всеосяжну зону вільної торгівлі
2014	Угода про асоціацію

План прискореного вступу України до ЄС, згідно з яким країна має стати членом Союзу вже 1 січня 2027 року, з'явився на етапі опрацювання мирної угоди з 20 пунктів, над якою Київ та його європейські союзники працювали наприкінці минулого року.

У лютому 2026 року **видання Politico на основі бесід із джерелами описало** контури ідеї «зворотного розширення» (reverse enlargement) ЄС: Україна може бути оголошена членом до виконання всіх необхідних процедур і реформ, однак отримуватиме фактичні права країни-члена та доступ до механізмів і фінансів ЄС у міру виконання зобов'язань і проведення реформ «заднім числом». Причому така процедура може бути застосована й до інших країн-кандидатів, насамперед до Албанії та Молдови.

Цей план викликав заперечення у багатьох європейських столицях та у самому Брюсселі. Фактично він кардинально змінює практику розширення ЄС, у результаті чого з'являться країни-члени першого та другого сорту. З

а **даними Financial Times**, найбільші країни ЄС — Німеччина та Франція — представили два документи із запереченнями проти цієї ідеї, які остаточно поставили на ній хрест. Німецький та французький альтернативні плани відкидають принцип «символічного» вступу, пропонуючи для України спеціальний проміжний статус («асоційованого членства» у німецькому варіанті та «інтегрованої держави» у французькому). Однак до набуття повноправного статусу в такому сценарії може минути близько 10 років.

На саміті ЄС у Нікосії наприкінці квітня кілька європейських дипломатів пояснили Володимирі Зеленському, що вимога щодо повного членства України в ЄС на даний момент є нереалістичною, **пише Financial Times в іншому матеріалі**.

Однак Зеленського це не влаштовує: як повідомляє газета, він інструктував своїх дипломатів не обговорювати жодних проміжних форматів, окрім повного членства. Аргумент України полягає в тому, що лише такий статус — країни — члена ЄС (нехай і з обмеженими правами) — поширює на Україну дію статті про взаємну оборону (пункт 7 статті 42 Договору про Європейський Союз), що має стати частиною гарантій безпеки для Києва в рамках мирної угоди з Росією та компенсувати таким чином неможливість вступу країни до НАТО. Але в Європі, мабуть, такого сценарію швидше прагнуть уникнути.

Читайте також: **«Гнучкий стратегічний дороговказ» влади який лякає**

Дилема розширення: між геополітикою та реформами

На даний момент до числа кандидатів на вступ до ЄС входять 11 країн; втім, у

||

Туреччині, Грузії та Сербії на даний момент внутрішньополітичні пріоритети змінилися. Залишається вісім країн, які перебувають у різному ступені готовності до приєднання. При цьому випадки України та Молдови змусили керівництво союзу замислитися над структурним реформуванням політики розширення.

Проблема дійсно існує і стосується не лише Києва. Процес адаптації країн до норм союзу триває багато років і виявляється досить болісним. У результаті підтримка ідеї майбутнього членства — свого роду «журавлі в небі» — починає слабшати як серед населення країн-кандидатів, так і в їхніх елітах. Цей феномен раніше відзначали соціологи на прикладі Грузії та Молдови — країн, які спочатку твердо заявили про вступ до ЄС як про свою стратегічну мету. У свою чергу ослаблення підтримки вступу розширює можливості впливу геополітичних суперників Європи — Росії та Китаю. Стратегічна привабливість європейської моделі слабшає — її «м'якої сили» сьогодні, на відміну від ситуації двадцяти-тридцятирічної давнини, виявляється недостатньо для закріплення країни в орбіті європейського впливу.

У випадку з Україною питання прискореного вступу стоїть особливо гостро, і водночас саме Україна загрожує стати критичним викликом для ідеї розширення європейської спільноти, **пишуть експерти Німецького інституту міжнародних відносин та безпеки (SWP)**. Брюссель змушений балансувати «між геополітичною необхідністю та розумною інтеграційною політикою». Прийняття стандартів прискореного або поетапного членства змінить весь сформований порядок приєднання нових членів, призведе до швидкого розширення ЄС, у якому незабаром може опинитися понад 30 країн-учасниць. Це, у свою чергу, вимагатиме масштабних реформ управління союзом, зокрема скасування або призупинення принципу вето.

Крім того, на відміну від західнобалканських країн, які претендують на вступ і чисельність населення яких становить лише 16 млн осіб, Україна стане п'ятою за розміром країною ЄС, зазначають автори доповіді SWP. Необхідні фінансові трансферти в рамках «політики згуртування» (яка передбачає вирівнювання рівня розвитку країн союзу) та єдиної сільськогосподарської політики навіть неможливо поки що оцінити, з огляду на розміри країни, ступінь руйнування її інфраструктури та економіки, а також те обставина, що площа сільгоспземель ЄС збільшиться в результаті включення України відразу на чверть. Це призведе до величезного тиску на існуючу систему розподілу субсидій, які й сьогодні є вкрай гострим політичним питанням всередині ЄС.

Нарешті, наявний досвід прийняття нових членів однозначно показав, що найпотужнішим стимулом до реформ для «новачків» є сама перспектива вступу: після цього здатність інститутів ЄС впливати на них різко знижується. ЄС не має достатніх можливостей і політичної волі для проведення структурованого процесу внутрішніх реформ, вважають експерти SWP. Так, послаблення у показниках реформ судової системи та у сфері боротьби з корупцією для Болгарії та Румунії при їхньому вступі у 2007 році призвели до того, що впровадження необхідних змін розтягнулося до 2023 року, а їхня ефективність викликає серйозні сумніви.

Таким чином, формат «особливого статусу» України має відповідати двом головним завданням: підвищити рівень гарантій безпеки, але водночас не знижувати стимулів до проведення внутрішніх реформ. Експерти SWP у зв'язку з цим пропонують для України статус «асоційованої країни-кандидата», який передбачатиме суттєве партнерство у сфері безпеки та оборони, але насамперед — у рамках «коаліції бажаних», а не всього Європейського Союзу. Ні у випадку України, ні навіть у випадку Молдови ЄС насправді не зможе взяти на себе повноцінних зобов'язань щодо безпеки цих країн перед обличчям можливого конфлікту з Росією, вважають експерти.

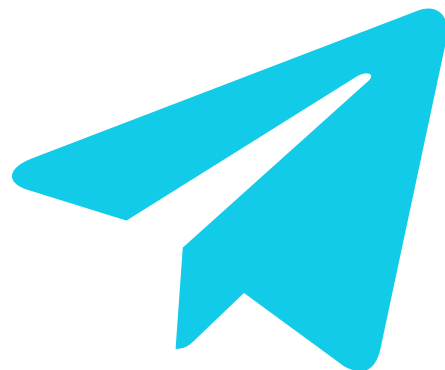
Україна, безперечно, заслуговує на особливу увагу та ставлення з боку ЄС, однак така увага не повинна призвести ані до підризу єдності та стабільності самого союзу, ані до підризу процесу реформ в Україні.

Читайте також: **Чому влада так не хоче міжнародних експертів у відборах до судів, НАБУ та САП**

Двозначна більшість та інтеграція з винятками

Побоювання експертів, які поділяють багато чиновників і політиків у європейських

столицях та в самому Брюсселі, є більш ніж обґрунтованими. ЄС не вдається домогтися від Києва виконання ключових вимог щодо приведення законодавства у відповідність до європейських стандартів навіть на нинішній стадії процесу. У разі «зворотного розширення» практика винятків, поблажок та послаблення вимог лише поширюватиметься і набуде хронічного характеру. У перспективі Україна може перетворитися для ЄС на більш серйозну проблему, ніж був Віктор Орбан, який блокував процес її європейської інтеграції.

Як **зазначено в огляді просування реформ в Україні**, підготовленому Vox Ukraine, загалом протягом минулого року було ухвалено 180 рішень, які змінювали правила функціонування економіки та державних інститутів (у 2024 році таких рішень було 139). Головними серед них стали правові новації, спрямовані на поліпшення бізнес-середовища, оптимізацію управління державними активами та державними фінансами, а також на перетворення системи соціального захисту. Водночас чотири прийняті нормативні акти отримали негативні оцінки експертів і були класифіковані як контрреформи. Більшість із них пов'язані з антикорупційною сферою.

Найскандальнішим випадком став ухвалений минулого літа закон, який фактично позбавляв незалежності Національне антикорупційне бюро України та Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру, які опинилися у підпорядкуванні Генерального прокурора. Закон був згодом скасований під тиском Заходу та акцій протесту всередині країни, однак продемонстрував реальну вразливість процесу реформ та можливість їхнього скасування. Загалом, найбільшого успіху у 2025 році Київ досяг у соціальній політиці, регулюванні бізнесу та охороні здоров'я, резюмують автори огляду, тоді як прогрес в антикорупційних реформах був найменшим.

За даними **моніторингу програми ЄС Ukraine Facility**, яка передбачає виділення Києву 50 млрд євро у 2024–2027 роках за проведені реформи, у минулому році влада України не виконала 14 показників програми, через що економіка недоотримала €3,9 млрд. Лише у четвертому кварталі Київ не виконав 10 показників (у цілому на €2,5 млрд). ЄС також заморозив близько €560 млн через провал закону про нагляд за місцевим самоврядуванням.

За **даними Bloomberg**, Єврокомісія вже думає над тим, щоб посилити умови видачі Україні частини схваленого кредиту на €90 млрд. Зокрема, Київ може недоотримати €8,4 млрд через відмову виконувати узгоджене раніше з ЄС рішення про підвищення податків на бізнес. Прем'єр-міністр України **Юлія Свириденко називає** цю реформу «вкрай чутливою темою»: в уряді побоюються, що підвищення податків призведе до відходу значної частини бізнесу в тінь.

Активісти українського громадського руху «Чесно» **зазначають у своєму огляді**, що Верховній Раді систематично не вдається набрати більшість для ухвалення необхідних законопроектів, особливо тих, що стосуються чутливих економічних питань. Найбільшим є «законодавчий борг» України перед МВФ у рамках прийнятої в листопаді минулого року **48-місячної програми Extended Fund Facility (EFF)** на суму \$8,1 млрд.

Зокрема, до Ради досі не внесено необхідних для надання допомоги Фонду законопроектів про оподаткування посилок (що відкрило б український ринок для міжнародних маркетплейсів) та запровадження ПДВ для підприємців — фізичних осіб, затримується реалізація закону про реформу митної служби.

Серед прострочених євроінтеграційних зобов'язань огляд також виділяє не розглянуті досі законопроекти про статус держрегулятора у сферах енергетики та комунальних послуг, безпеки руху, держслужбі та запровадженні прозорого відбору прокурорів на керівні посади (остання ініціатива взагалі не зареєстрована в парламенті). Іншими словами, загальмовано цілий блок реформ у сфері держуправління.

Огляд характеризує ситуацію в парламенті як законодавчий параліч. Формально пропрезидентська фракція «Слуга народу» має просту більшість у один голос (227 депутатів із 452), але за найчутливіші економічні законопроекти у 2025 році голосувало в середньому лише 167 з них (75% членів фракції). Для забезпечення ухвалення рішень доводиться шукати підтримку ззовні: найчастіше президентській фракції допомагали депутатські групи «Відновлення України» (утворена з залишків проросійської партії «Опозиційна платформа — За життя», а також «перебіжчиків» із «Слуги народу») та «Довіра».

Водночас, за підрахунками «Чесно», головними противниками реформістських законопроектів є фракція «Батьківщина» Юлії Тимошенко та проросійська група «Платформа за життя і мир». Депутати інших фракцій (включно з «Європейською солідарністю» Петра Порошенка) голосують «за» ситуативно: наприклад, більшість членів «Солідарності» підтримали підвищення військового збору (введеного у 2014 році окремого податку з доходів фізичних осіб та підприємців), але виступили проти 5-відсоткового податку з продажів на цифрових платформах.

Таким чином, у той час як Володимир Зеленський наполягає на прискореному вступі до ЄС, реальний розклад сил у Раді демонструє, що більшість на підтримку євроінтеграції існує лише щодо менш чутливих питань і розпадається, коли йдеться про норми, що зачіпають великі фінансові або корупційні інтереси. Фактично президент України не здатний дати гарантії виконання вимог ЄС навіть за нинішнього складу парламенту. У результаті модель «зворотного розширення» загрожує справді виявитися пасткою для Брюсселя.

Читайте також: **"Скрина Пандори" чи якір миру: чому Європа гальмує «швидкий шлях» України до ЄС у 2027 році й при чому тут корупція**

Внутрішньополітична перспектива «прискореного розширення» — у Європі та в Україні

На шляху до раціональних сценаріїв європейської інтеграції України стоїть проблема

НОВИНИ ПАРТНЕРІВ

РЕКЛАМА

політичної нестабільності коаліцій, причому як в Україні, так і в Європі. Сам ЄС сьогодні значною мірою не готовий до прийому нових членів, **пишуть в Internationale Politik Quarterly** Енджелуше Моріна з Європейської ради з міжнародних відносин (ECFR) та Мілан Ніч із Німецької ради з міжнародних відносин (DGAP).

У ЄС вкрай низька «здатність до поглинання» нових членів без шкоди для власної ефективності та стабільності. Це стосується прийняття навіть тих країн, які об'єктивно досягли найбільшого прогресу на шляху євроінтеграції, — Чорногорії, Албанії та Ісландії, яка входить до європейського економічного простору і може відновити переговори про вступ до ЄС у разі успіху референдуму з цього питання в серпні.

Прийняття в тій чи іншій формі явно не готової до вступу України в обхід трійки лідерів підірве інституційну довіру до ЄС. А інтеграція відразу п'яти нових членів (включно з Молдовою) поставить співтовариство перед необхідністю термінових реформ управління та збільшить навантаження на новий довгостроковий бюджет ЄС, термін дії якого розпочнеться у 2028 році.

Крім того, зростання ультраправих настроїв у Європі погіршує перспективи ратифікації рішень про приєднання всіма країнами — членами союзу. Населення не готове надавати преференції новачкам, що підриває «політику згуртування».

Опитування Євробарометра, проведене рік тому, демонструє нестійку більшість на користь розширення (56%). При цьому в таких країнах, як Франція, Австрія та Чехословаччина, прихильники розширення в меншості (43–45%). Ця обставина виглядає особливо чутливою в контексті майбутніх у 2027 році у Франції президентських виборів. Розширення з невеликою ймовірністю може бути заблоковано «знизу» і продемонструє політичний розрив між рішеннями Брюсселя та національними порядками денними країн-членів.

В Україні питання вступу до ЄС також є важливим чинником внутрішньої політики. Рівень підтримки вступу залишається високим: за даними опитування, проведеного наприкінці квітня **Київським міжнародним інститутом соціології (КМІС)**, 63% українців вірять, що через 10 років їхня країна процвітатиме у складі Євросоюзу, тоді як 25% вважають, що Україна все ще залишиться країною зі зруйнованою економікою та значним відтоком населення.

При цьому частка єврооптимістів скоротилася за роки війни: у жовтні 2022 року вона становила 88%, а в травні-червні 2025-го досягла мінімуму (43%). При цьому консенсусу щодо необхідності виконання всіх вимог ЄС у суспільстві немає. На питання, чи повинна Україна заради отримання коштів для фінансування оборони та соціальних програм погоджуватися на непопулярні реформи, у тому числі підвищення податків, позитивно відповіли 48%, а негативно — 30%, ще 22% не змогли визначитися з відповіддю.

Водночас прискорене вступ до ЄС, якого домагається Зеленський, може стати важливим чинником на майбутніх виборах в Україні, що відбудуться після завершення гострої фази конфлікту з Росією, до яких політична еліта країни вже готується. (Більше того, вперше з початку конфлікту в українському керівництві не виключають їх проведення до повноцінного закінчення військових дій і фактично розпочали підготовку до такого сценарію, **повідомляли українські ЗМІ.**)

Читайте також: **Для чого Євросоюз хоче реформуватись і як на це може вплинути вступ України**

Відповідаючи на запитання КМІС, що ви вважаєте більшою загрозою для України — корупцію чи військову агресію з боку Росії, — 54% українців у квітні обрали перший варіант і лише 39% — другий. Ця парадоксальна інверсія демонструє гостроту сприйняття проблеми корупції українським суспільством: респонденти вважають, що корупція, з якою держава не здатна впоратися, знецінить успіх нації у протистоянні російській агресії.

Особливо значна перевага тих, хто вважає корупцію більшою загрозою, — серед тих, хто не довіряє Зеленському (76 проти 16% серед тих, хто повністю не довіряє, і 56 проти 37% — серед тих, хто «скоріше не довіряє»). Ці люди пов'язують саме із Зеленським перспективу післявоєнного корупційного тупика. Для тих же, хто називає у відповіді на питання КМІС пріоритетною загрозою російську агресію, тобто готові відсунути питання корупції на другий план, характерні як вищий рівень підтримки президента, так і більший оптимізм щодо майбутнього України у складі ЄС.

Таким чином, у той час як головний удар по позиціях Зеленського буде завдано саме з боку теми корупції, значний прогрес на шляху вступу України до ЄС, і особливо прискорене членство в тому чи іншому форматі, можуть стати однією з головних карт чинного президента, мобілізувавши коаліцію оптимістів, для яких успіхи у протистоянні російській агресії, з одного боку, та у євроінтеграції — з іншого, відсунуть питання корупції на другий план.

Джерело: **RE-RUSSIA**

Читайте також:

- **Наскільки це реальний сценарій "Україна в Євросоюзі у 2027 році" та які можуть бути наслідки цього**
- **Вибиті зуби та закарпатські сльози: як Орбан і Фіцо намагалися вимкнути Україні світло, а вимкнули власні мізки**
- **Європейські політики побоюються, що американці "зрадять Україну в питанні територій"**
- **Колишнього «колективного Заходу» більше не існує**
- **Після приходу до влади в Чехії антиукраїнських політиків виявилось що країна заробила на біженцях з України більше ніж витратила на їх підтримку**
- **Гібридна війна путінської Росії проти Європи**

- Некролог для ювіляра: до 80-річчя ООН стало очевидно, що організація швидше мертва, ніж жива
- Рашисти вбивають навіть у шахах, якщо їм не дати відсіч
- В логові московських попів в Угорщині: сповідь колишнього келейника митрополита Будапештського Іларіона
- Небезпечна гра президента Польщі Навроцького: його відверто проросійські дії не є випадковістю вважають польські журналісти
- Підсумки з безпекового форуму у Варшаві: щоб Європа почала рухатись швидше російський ведмідь має вкусити ще раз

Share 0

Читайте «Аргумент» в [Facebook](#) и [Twitter](#)

Если вы заметили ошибку, выделите ее мышкой и нажмите **Ctrl+Enter**.

Коментарі

ВІДЕО

Російські паспорти і квартира в Москві батьків очільника Київської прокуратури

Воїни «Альфи» СБУ — ТОП-1 серед підрозділів Сил оборони за результатами бойової роботи у квітні

Про що не можна було жартувати в СРСР

[Головна](#) [Про сайт](#) [Опитування](#)

© 2011 «АРГУМЕНТ»

Републікація матеріалів: для інтернет-видань обов'язковим є пряме гіперпосилання, для друкованих видань - за запитом через електронну пошту. **Посилання або гіперпосилання повинні бути розташовані при використанні тексту - на початку використовуваної інформації, при використанні графічної інформації - безпосередньо під об'єктом запозичення.** При републікації в електронних виданнях у кожному разі використання вставляти гіперпосилання на головну сторінку сайту argumentua.com та на сторінку розміщення відповідного матеріалу. За будь-якого використання матеріалів не допускається зміна оригінального тексту. Скорочення або перекомпонування частин матеріалу допускається, але тільки в тій мірі, якою це не призводить до спотворення його сенсу.

Редакція не несе відповідальності за достовірність рекламних оголошень, розміщених на сайті, а також за вміст веб-сайтів, на які дано гіперпосилання.

Контакт: uargumentum@gmail.com